

THE ONLY SLOVENIAN DAILY
BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO
THE BEST MEDIUM TO REACH 180.000
SLOVENIANS IN U. S. CANADA
AND SOUTH AMERICA.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR
FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR
WHICH IT STANDS: ONE NATION IN-
VISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE
FOR ALL."

VOLUME III. — LETO III.

CLEVELAND, O., PONDELJEK, (MONDAY) DEC. 13. 1920

ST. 293 (NO.)

Single Copy 3c

Entered as Second Class Matter April 29th, 1918, at the Post Office at Cleveland, O. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Posamezna številka 3c

ITALIJANSKI VOJAKI SE PRIDRUŽUJEJO D'ANNUNZIJU.

ŠTIRI OKLOPNI AVTOMOBILI VOJAŠTVA SO SE IZ VIDMA PODALI NA REKO, KJER SO SE PRIDRUŽILI D' ANNUNZIJU.

TRST, 12. decembra. — Prvi slučaj dezertacije od redne italijanske armade v zadnjem času se je pripetil v soboto, ko so štirje oklopni avtomobili odšli iz Vidma (Udine), in trije izmed katerih so tudi dospeli na Reko. Četrti avtomobil ni mogel dospeti na svoj cilj, ker je neki stražnik vrgel pod njegova kolesa zaviro, ki je prerezala gumijeve obroče. Vojaki, ki so se nahajali na avtomobilu, so ušli in dospeli na Reko peš.

General Caviglia, italijanski poveljnik julijske Benečije, je v soboto odšel v Opatijo v Istri, kjer se je posvetoval s poveljniki, ki načeljujejo italijanskim četam pred Reko.

Izjavlja se, da se je vlada z ozirom na neuklonljivo stališče D'Annunzija odločila, da pošlje ultimatum, v katerem se mu bo zagrozilo z ofenzivno akcijo. Toda kot se poroča, bi bil D'Annunzijo zelo vesel, če bi vlada pričela s kako vojaško demonstracijo.

Dezertacije iz armade in nedavna priklopitev k D'Annunzijeve silam ene bojne ladje, vse to deluje nato, da čimprej pride do odločilne akcije.

V soboto je prišlo na Reko do kaj divjih prizorov, ko so D'Annunzijeve legionarji pretepli članov avtonomne stranke, ki je poznana sovražnica D'Annunzija, ker so sprejeli resolucije, v katerih se je obsojalo dejanja D'Annunzija. Socijaliste se je tudi napadalo in sicer iz istega razloga.

Reka, 11. dec. — D'Annunzio pravi, da je potom poveljstva na rusku "Espero", ki se je pridružil k D'Annunzijeve ladjam, za načrt, po katerem se je nameravalo njegove ladje prisiliti, da bi zapustile reško pristanišče.

Amerika dobi za več milijonov naročil iz Rusije.

Na krovu parnika Aquitania, bližajočega se New Yorku, 11. dec. — Washington D. Vanderlip, znani ameriški finančnik, ki se vrača iz Rusije, je poslal na vprašanje "International News" agenture naslednje odgovore.

Na kratko povedano je rezultat moje misije v sovjetski Rusiji ta, da nam je dala sovjetska vlada koncesije 400.000 kvadratnih milj obsegaajočega ozemlja, in v zameno pa prosila, da se ji da prilika, da naroči v Ameriki za \$3.000.000.000, raznega blaga, pri čemer bo Vanderlipov sindikat posloval kot posredovalec.

Rusija je za takojšnje obnovitev trgovskih odnosov z Združenimi državami. Ona smatra Ameriko za edini prijatelja, ki vzhle Wilsonovi invaziji v provinca Murmanska in v Sibiriji, in četudi Rusija podpiše trgovski sporazum z Anglijo, pa bomo dobili večji del naročil mi. Toda izjavlja pa obenem, da ne bo več dolgo stala in prošila na našem pragu.

Anglija pričakuje podpisane trgovske pogodbe vsaki čas. V Angliji so moje kontrakte s sovjetsko vlado spočetka zasmehovali, potem pa so povzročili paniko. Med anglijskim delavstvom so se moje izjave razširile in pričelo se je govoriti, da bodo anglijski delavci odložili svoje orodje, ako se takoj ne podpiše trgovski sporazum.

Jaz pričakujem, da bodo ameriški tovarnarji in organizirani delavci zanesli boj za trgovsko pogodbo z Rusijo pred kongres. Jaz sem odprl pot. Uspeh bo značilno povratek blagostanja k 150.000.000 Rusov, katerim je bilo za dobo sedmih let vse odvzeto in ki so

pripravljeni delati za nas.

Evropa se bo tepla in trpela bo lakota in iskala pomoči pri nas toliko časa, da se odpre njena žitnica—Rusija.

Obnovitev trgovine z Rusijo bo storilo več kot bi mogla Liga narodov kdaj napraviti. Pomeni namreč konec preprirov in povrnitev na delo.

Angleški finančniki niso dosegli v Rusiji nikakih koncesij. Japonska se bo držala v Sibiriji toliko časa, da Rusi dobe lokomotive. Rusia je odločena, da dobi Vladivostok in je pripravljena voditi boj za več let.

V Rusiji je z izjemno velikih mest dovolj hrane. Sedaj ko bodo lokomotive izpuščene iz poljske in krimske fronte, se bode stanje zboljšalo Z ozirom na Lenina in Trojkija pravi Vanderlip: Lenin ima izredno aktiven duh, in je učenjak. Zna se smeja, če se mu pove kaj zabavnega, in tudi povedati zna kaj zabavnega. On je idol svojega naroda.

Po mojem mnenju deluje za počasni okret od leve proti desni. Trocki je čudovit organizator, dasiravno ni kak vojaški genij. — Vojaške operacije se pod vodstvom generalov Brusilova, Korupatkina in drugih, ki so bili prominentni pri generalnem štabu carističnega režima.

Sovjetska vlada v Rusiji ni nič kak judovski režim. Pri vladi so samo trije odlični judje, Trocki, Kemelev in Bitvinov. To so: vojni minister, prometni minister in pomočnik zunanjega ministra.

Imel sem opravku z političnimi, legalnimi, tehničnimi, finančnimi in ekspozitnimi sovjeti, vsega skupaj s šestdesetimi različnimi vladnimi uradniki. Vsi so bili čisti Rusi in veliko jih je preje pripadalo k aristokraciji. Priprčan sem, da se oženim komunizma nitro izogreva.

Poboji in požari v Corku.

Dublin, 12. dec. — Poročilo, ki je došlo semkaj ob 6. uri noči, pravi, da so požari v Corku pod kontrolo.

Požari, ki so se pojavili sicer v Corku, so uničili več blokov hiš v osrčju trgovskega distrikta v Corku. Ogenj je divjal danes skozi ves dan, in škoda, ki jo je napravil ja največja, kar so jih povzročili dosedanj maščevalni pogoni angleške vojašine na Irskem.

Zgorela je mestna hiša, Carnegiejeva knjižnica in del žitne tržnice blizu pristanišča, kakor tudi številne privatne rezidence širom mesta.

Poroča se, da se več ljudi pogreša. Zgodnji proračuni pravijo, da znaša škoda dva do tri milijone funtov šterlingov (približno sedem ali deset milijonov dolarjev.)

Požiganje se je pričelo po napadu na vojaščino pri Pillon's Cross, v katerem so bile štiri osebe ubite, in več ranjenih.

Trije civilisti so bili po napadu vzeti iz stanovanj in ustreljeni. Potem se je pričelo s požiganjem. Slišalo se je eksplozije bomb in pokanje pušk. Med prebivalstvom vlada silna panika.

Ko so ognjegasci skušali gasiti, se je poredalo vodne cevi in v malo časa se je velik del mesta izpremenil v mogočno bakljo.

Kot je videti so bile sprednje stene številnih hiš razbite od eksplozije bomb. Včeraj je bilo poročano iz Corka, da so do spele tjakaj nove čete vojaštva, ki so korakale po ulicah, ter ustavljale in preiskovale vse osebe.

London, 12. dec. — Neka brozjavka pravi, da so vojaške straže v Corku dobile naročilo, da streljajo na vsako osebo, ki bi se jo našlo med razvalinami pri poskusu ropanja. Uradno se izjavlja, da je vojaštvo v Corku zažgalo le dve poslopji, narkar se ogenj razširil dalje.

NEMIRI V PRAGI.

Praga, 11. dec. — Ko je oddelek policije skušal odgnati demonstrante, ki so se zbrali pred državno zbornico, je bil obkrojen, in napaden, narkar je policija ustrelila na množico in ranila 18 oseb, štiri jako nevarno. Brzo javke od petka se poročale, da je bilo v boju med policijo in civilisti za posest glavnega stana socialno demokratske stranke ranjenih 50 oseb. Boj se je vršil med desnim in levim krilom stranke. Glavni stan je končno prišel v posest desnega krila.

CARUSO SE JE ODTRGALA ZILICA V VRATU.

New York, 11. dec. — Tekom petja na odru v brooklynski muzikalni akademiji se je slavni tenoristu Enrico Caruso odtrgala mala žilica v vratu. Caruso je nadaljeval s petjem do konca prvega akta, potem pa je upravitelj akademije naznamil javnici, da ako se zahteva je Caruso pripravljen konšati pred stavo, toda poslušalci tega niso hoteli zahtevati. Poškodba Carusovega grla ni resna in bo šez par dni zopet lahko nastopil.

—Nocoj se vrši seja direktorija Ameriško Jugoslovanske Tiskovne družbe.

JAPONSKA PROTI SVETOVNEMU RAZOROŽENJU.

JAPONSKI BOSLANEC NA ZBOROVANJU LIGE NARODOV PRAVI, DA TOLIKO ČASA, DOKLER ZDRUŽENE DRŽAVE NISO PRI LIGI IN NADALJUJEJO S SVOJIM OBOROŽEVALNIM PROGRAMOM, JAPONSKA NE MORE PRIVOLITI K RAZOROŽENJU.

GENEVA, 11. decembra. — Viscont Kikujiro Išii, poslanik mikađove vlade na zborovanju Lige narodov, se je danes izjavil, da Japonska ne more privoliti v skrajšanje stroškov za oboroževanje — toliko časa, dokler tu di Zdržene države niso pri Ligi in podrejene predpisom in sklepom iste.

Ko je prišel na dnevni red predlog, glasom katerega naj bi noben član Lige v letih 1921 in 1922 potrošil za mornarico večjo svoto kot je določeno za leto 1921, je bil zelo odobravan, in angleški delegati so glasovali zanj z navdušenjem.

Tedaj pa se je dvignil japonski delegat Išii, ki je z veliko strastjo izjavil, da v to ne more privoliti Japonska toliko časa, dokler so narodi, ki niso v Ligi, in posebno dokler ni v Ligi neka gotovo velika sila.

Ker mora vsaka predloga pred liginim zborovanjem dobiti soglasno večino, ako se hoče, da je sprejeta, se je predloga spremenila v priporočilo državam, ki so v Ligi, da si prizadevajo izpolniti v interesu svetovnega miru.

Znano je, da je japonski parlament pred kratkim odobril mornariški načrt za sedanje fiskalno leto, obsegajoč, več kot \$150.000.000.

Sicer se to zdi morda majhna svota v primeri z ameriškim mornariškim programom, ki določa, da se potroši \$679.515.731, toda temu ni tako, kajti vpoštevati je treba, da sta materijal in delavstvo na Japonskem zelo poceni.

Geneva, 11. dec. — Spor, ki je danes nastal na zborovanju Lige med južno-ameriškim državama Čile in Bolivijo, bo najbrže vzrok, da bo ena izmed teh dveh držav izstopila iz Lige.

Liga je mrtva.

Pariz, 11. dec. — "Liga narodov na smrtni postelji" je predmet Pertinaxovega članka v "Echo de Paris". V prvem odstavku svojega članka pravi:

"Nikdar nismo imeli najmanjšega dvoma o njeni končni usodi, toda mislil smo, da bo obstojala za nekaj let neko tako kot je haški tribunal. Danes pa se lahko vprašamo, da-li ne bo liga umrla v že sorazmerno kratkem času.

Kot dokaz svojim trditvam navaja Pertinax dva zadnja slučaja, kako je Liga namreč nastopila z ozirom na Armenijo in Litvinsko. Neusmiljeno primerja brezpomembno akcijo Lige v teh dveh slučajih z drugo internacionalno organizacijo, katere senca vedno bolj in bolj pada čez Evropo in Azijo, namreč komunistična federacija združenih sovjetov.

Medtem ko je Liga govorila, pravi Pertinax, pa so v Moskvi delali. "Poslali so v Armenijo rdečo armado, ki je bila rekrutirana v sosednji Azarbijan in so proglasili tamkaj sovjetsko vlado. Komaj da je ostal samo še duh armenske neodvisnosti. Medtem pa liginji voditelji ne vedo kaj napraviti, ker jim zavzniki ne dovolijo sprejeti medsearmenskih delegatov.

"Na Litvinskem se je priredilo za izvedbo ljudskega glasovanja in poslalo tjakal ligino armado. Prišlo so sovjetske čete in Litvinci si prizadevajo, da se odvežejo vseh vezi z Ligo.

Amerika se zdi da je zavrgla Ligo v vsej njenih ozirih. Kmalu bomo prisiljeni voliti, da nam

Pot naselniške predloge ne bo tako gladka.

Washington, 12. dec. — Medtem ko se iz poslanske zbornice poroča, da v najkrajšem času pride do glasovanja z ozirom na popravljen predlog za omejitve naseljevanja za dobo enega leta, pa se naznanja, da bo jutri v senatni zbornici predložena nova predloga, glasom katere naj bi se naseljevanje v Ameriki omejilo na čisto drugačen in nov način.

To pomeni, da bodo nastale nove debate glede omejitve naseljevanje, in da se bo cela stvar precej časa zavlekla. Senator William P. Dillingham iz Vermona, bo vložil predlog, glasom katere naj bi se vsako leto dopustilo v Ameriko le po 5 procentov novih naselnikov od že sedaj tukaj bivajočih tujezemcev. To se pravi, da bi se za vsakih sto tukaj živčih Slovencev, kakor tudi vsake druge narodnosti pustilo semkaj vsako leto le pet oseb.

Glasom te nove predloge pa bi bili pri tem izvzeti bližnji sorodniki tujcev, posebni razredi izvežanih delavcev, in tajniki delavskega departementa bi bila tudi dana moč, da bi v posebnih slučajih, kjer bi zahtevalo človekoljubje dovolil vstop tudi, ako bi število že presežalo procentualno določbo.

reč transformiramo Ligo v organizacijo za izvršitev Versailleske pogodbe, ali pa bomo videli, kako bodo Zdržene države postale središče nove zveze, kateri gotovo ne bo manjkalo pripadnikov."

RUSKI VTISI.

Vodilna misel sovjetske republike je podati otrokom prvenstvo v vseh rečeh, od hrane in obleke pa do bolj abstraktnih reči. Razlaga tega premišljenega postopanja ni sentimentalna. Komunizem je mesijanska doktrina, ki živi za bodočnost, in ki deluje z dalekosežno vizijo. Njega ambicija je postaviti v svet prve socialistične republike na svetu na generacijo otrok, ki bodo duševno in telesko popolnejši od mož in žena današnjega dneva. Rusi so povsod zavedajo svoje inferiornosti v svetu akcije v primeri z zapadnimi narodi.

Dostojevski je ustvaril značaj, ki je govoril vso noč, da dokazuje znanstveno inferiornost ruskega rodu, potem pa je izvršil samomor.

To duševno stanje sem opazil celo med kmeti. Govorijo o Angležih in Nemcih kot o naravnih zmognejših ljudeh. Ko sem nekoč ogledoval v resnici krasno razstavo kmečkih domačih izdelkov, je prišel k meni neki kmet in me je vprašal, če sem prišel, da si ogledam ubožnost dežele.

Toda danes se pojavlja že reakcija proti tej pretirani ponižnosti, in v Moskvi sem videl neko novo komedijo, v kateri se jo smeši. Ko moderni ruski komunist spozna svojo inferiornost, ne izvrši samomora, temveč gre in zgradi šolo.

To je jako zagoreten naroden pojav, ki ga je težko raziskati. Zakaj so Rusi, ki so drugače tako netočni, brezbržni, tako veliki v godbi, ki je naj točnejša izmed vseh umetnosti. Komunisti imajo svoj način razlage. Oni pravijo, da je to sad večstoletnega zatiranja, in posebno brutalno glugega lastniškega sistema. Zdravilo torej je socializem.

Nekega večera sem na vlaku govoril z nekim častnikom rdeče armade, priprostim toda aktivno mislečim možem, ki je bil v civilnem življenju pek.

"Kaj pa morete pričakovati od nas?" je dejal. "Zrastli smo kot sužnji. Kapitalistični sistem je uničil naš um in naše telo. Sedanji rod je brez upanja. Videli boste veličino Rusije šele, ko zrastejo naši otroci, vzgojeni v socialistični družbi."

To je poglobljena misel revolucije.

Ako bi bila komunistična stranka v stanu izvesti svoj idealni vzgojni program, tedaj bi se vse otroke vzgajalo izven njih domačih krajev, v vaških kolonijah ali posebnih učnih zavodih, v katerih bi tudi stanovali. Namen teh ustanov je ustvariti ozračje veselja, socialne dolžnosti, svobode in aktivnosti, v kateri naj se bi otrok razvil do svoje najvišje popolnosti.

Dasiravno se je po mestih zelo veliko napravilo, da se odpo more stanovanjskemu položaju, in sicer s tem, da se je delavske družine naselilo v domovih "buržoazije", ki so bili itak preveliki za prave potrebe njih stanovalcev, toda navzile temu stalnovanjski položaj še izdaleka ni zadovoljiv.

Starši so v velikih slučajih nevedni, umazani in verujejo v razne vraže. Idealen način vzgoje bi torej bil, da bi se vse otroke vzgajalo v zavodih, kjer bi jim bila na razpolago

vsu sredstva znanosti in vsa sredstva na vzbujo estetičnega vzstavanja, kjer bi se učili snaznosti, reda in navade velike natančnosti, in bi se izognili vlivu vranega postopanja ni sentimentalizma. Ker komunistična država deluje za maksimalno produktivno, je delo obvezno za ženin ki deluje z dalekosežno vizijo. Njega ambicija je postaviti v svet prve socialistične republike na svetu na generacijo otrok, ki bodo duševno in telesko popolnejši od mož in žena današnjega dneva. Rusi so povsod zavedajo svoje inferiornosti v svetu akcije v primeri z zapadnimi narodi.

Dostojevski je ustvaril značaj, ki je govoril vso noč, da dokazuje znanstveno inferiornost ruskega rodu, potem pa je izvršil samomor.

To duševno stanje sem opazil celo med kmeti. Govorijo o Angležih in Nemcih kot o naravnih zmognejših ljudeh. Ko sem nekoč ogledoval v resnici krasno razstavo kmečkih domačih izdelkov, je prišel k meni neki kmet in me je vprašal, če sem prišel, da si ogledam ubožnost dežele.

Toda danes se pojavlja že reakcija proti tej pretirani ponižnosti, in v Moskvi sem videl neko novo komedijo, v kateri se jo smeši. Ko moderni ruski komunist spozna svojo inferiornost, ne izvrši samomora, temveč gre in zgradi šolo.

To je jako zagoreten naroden pojav, ki ga je težko raziskati. Zakaj so Rusi, ki so drugače tako netočni, brezbržni, tako veliki v godbi, ki je naj točnejša izmed vseh umetnosti. Komunisti imajo svoj način razlage. Oni pravijo, da je to sad večstoletnega zatiranja, in posebno brutalno glugega lastniškega sistema. Zdravilo torej je socializem.

Nekega večera sem na vlaku govoril z nekim častnikom rdeče armade, priprostim toda aktivno mislečim možem, ki je bil v civilnem življenju pek.

"Kaj pa morete pričakovati od nas?" je dejal. "Zrastli smo kot sužnji. Kapitalistični sistem je uničil naš um in naše telo. Sedanji rod je brez upanja. Videli boste veličino Rusije šele, ko zrastejo naši otroci, vzgojeni v socialistični družbi."

To je poglobljena misel revolucije.

Ako bi bila komunistična stranka v stanu izvesti svoj idealni vzgojni program, tedaj bi se vse otroke vzgajalo izven njih domačih krajev, v vaških kolonijah ali posebnih učnih zavodih, v katerih bi tudi stanovali. Namen teh ustanov je ustvariti ozračje veselja, socialne dolžnosti, svobode in aktivnosti, v kateri naj se bi otrok razvil do svoje najvišje popolnosti.

Dasiravno se je po mestih zelo veliko napravilo, da se odpo more stanovanjskemu položaju, in sicer s tem, da se je delavske družine naselilo v domovih "buržoazije", ki so bili itak preveliki za prave potrebe njih stanovalcev, toda navzile temu stalnovanjski položaj še izdaleka ni zadovoljiv.

Starši so v velikih slučajih nevedni, umazani in verujejo v razne vraže. Idealen način vzgoje bi torej bil, da bi se vse otroke vzgajalo v zavodih, kjer bi jim bila na razpolago

Njegova ljubezen za njegov mali svet krog njega, v katerem je zrastel, je faktično samo nekoliko povečan egoizem, ki pride čisto v konflikt s širšimi socialnimi obveznostmi. Bilo bo veliko bolje, glasom komunističnega argumenta, da bi se otrok naučil v svojih najnežnejših letih, da ljubi starejši ljude in svoje tovariše, ki niso krvni sorodniki. Šolski dom, v katerem živi z učitelji in součenci, ki mu niso v sorodu, so glasom tega argumenta boljše, ki vzgojijo torišče za počinnejše življenje v tovarni, na kmetih in v zadrudnem življenju kot pa zaprto, ekskluzivno družinsko življenje.

Jaz sem s tem samo navedel stališče komunistov, ne da bi je razpravljaj, vsak čitatelj pa bo podal svoje lastne protargumente. Navsezadnje kar delajo ruski komunisti za otroke delavskih otrok, ni nič drugega kot ono, kar dela angleški višji razred iz poslušnosti do tradicije za svoje lastne otroke. Ni treba misliti, da je masa ruskih staršev istega prepričanja. Tukaj kot povsod imajo starši svoje silne posevne instinkte, in poleg tega pa so otroci kmetom tudi v veliko pomoč pri delu. V praksi pa so ravno teškoče, skotzi katere gre danes Rusija, zelo naklonjene temu komunističnemu načrtu.

Starši, ki ne morejo preskrbeti svojim otrokom dovolj živeža in tople obleke, dovoljujejo, da jih pošlje v državne kolonije in šolske zavode. Poleg tega je tudi več sto tisoč sirot, za katere je treba skrbeti.

V praksi more sovjetska republika uresničevati svoj ideal le v omejeni obliki. Primanjkuje namreč učiteljev, poslopji in materiala in bilo bi nemogoče izvesti njih načrt, pa tudi če bi večina staršev privolila, da se otroke do šestnajstega leta vzgaja v posebnih zavodih. Uradno se ceni, da se izmed dvajsetih milijonov ruskih otrok nahajata samo dva milijona pod streho teh državnih institucij. (Dalje prihodnjič)

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 Business Place of the Corporation. 6418 ST. CLAIR AVE.
 CLEVELAND, O.

SUBSCRIPTION RATES:
 By Carrier 1 year \$5.50, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
 Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail..... 1 year \$6.00, 6 mo. \$3.50
 3 mo. \$2.00.
 United States 1 year \$4.50, 6 mo. \$2.75, 3 mo. \$2.00
 Europe and Canada 1 year \$7.00, 6 mo. \$4.00
 POSAMEZNA ŠTEVILKA 3c SINGLE COPY 3c

Lastise in izdaja ga
Ameriško-Jugoslovenska Tiskovna Družba.
 6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.
 Za vsebino oglasov ni odgovorno ne uredništvo, ne upravnštvo.

CLEVELAND, O., PONDELJEK, (MONDAY) DEC. 13. 1920

104

KDO JE IZDAJALEC?

Na neki konvenciji biznismenov v Chicagi se je eden izmed govornikov izrazil, da ne bo dolgo, ko bodo unijski delavci "jedli iz delodajalčeve roke."

Iz New Yorka se poroča, da medtem ko je bilo dela dovolj pred par meseci, pa je sedaj dobro, ako vsaki peti, ki je brez dela, dobi delo.

Tudi poročila od drugod, iz Philadelphije, Detroita in drugih industrijskih središč pripovedujejo, kako se delavstvo pripravlja, da se postavi v bran proti ofenzivi, na katero se pripravlja kapital. Pri nas v Clevelandu je delavska federacija sklenila zbrati fond \$50.000, s pomočjo katerega bo vodila veliko kampanjo, da pobije lažipropagando delodajalcev, ki so se organizirali v "American Plan" organizaciji.

V vsakem kraju je bližnji vzrok spopada med organiziranim kapitalom in organiziranim delom morda nekoliko drugačen, toda v splošnem pa je stvar ena in ista: "Doli z avtokracijo delavstva!" se glasi bojni klic delodajalcev. "Dajte nam odprto delavnico!"

Republikanski časnikarski urad v Washingtonu je pritegnil vse te tovarnarje in kompaniste k sebi z izjavo, v kateri pravi, da je zaprta t. j. unijska tovarna, "ekskluzivna, monopolistična in vladujoča." Pravi nadalje, da se mora sedaj odločiti, da se delavstvo uklone, ali pa da zavladajo. Kolektivna akcija od strani delavstva baje uničuje individualno neodvisnost, prikrašuje produkcijo, in kratkorečeno "presega vse, kar so kdaj sanjali najbolj avtokratski monarhi."

V tem boju mora delavstvo stati v nezlomljeni vrsti. Izdajalec naj ne bo v delavskih vrstah. Če pošameznik napade in oropa posameznika, tedaj napravi krivico le enemu človeku. Kdor pijančuje in živi propadlo življenje, škoduje najbolj sebi.

Drugače pa je s "skebom". "Skeb" greši proti človeštvu. Skupaj pride skupina delavcev, ki se medsebojno zavežejo, da bodo podpirali drug drugega. Bojujejo se proti silnim oviram za izboljšanje svojega položaja in položaja svojih otrok. Potom žrtve, plačevanja rednih prispevkov, potok počasnega in naporenega organizatoričnega dela si prizadevajo dvigniti samozavest delavskih mas.

Njih boj ni nič manjše važnosti za napredek človeške družbe kot katerikoli boj, ki ga pomni zgodovina. Kar skušajo doseči za sebe, skušajo doseči za vse člove-

štvo in ni ga tako nizkega bitja, da bi ne moglo biti deležno sadu tega boja.

Včasih se zgodi, da sredi tega boja stopijo na stran zatiralcev ljudi, ki so podrejeni istemu trpljenju in igrajo vlogo morilca napram svojim lastnim bratom po trpljenju. To so Judeži, in so premilovanja vredne propalice.

Na srečo pa se danes dobi že malo delavcev, ki so pri volji biti "skebi". Navadno se mora v ta namen dobiti privatne detektive, oporščeno kriminalce in slična bitja iz nižin življenja, da opravljajo delo Judeža.

To je na vsak način upolno znamenje, ki kaže, da pošteni delavci nečejo zažustiti svojih sobojnikov, da služijo svojemu sovražniku.

Koroška in njen nauk.

Piše Albin Prepeluh

Slovencev nas je v Jugoslaviji vedno manj. Italijanski imperijalistični želodec nas je pogoltnil dobro tretjino. — Pred kratkim smo izgubili v gospodarskem in prometnem pogledu za nas silno važno Radgono. Sedaj smo tudi na Koroškem ob vse, "Slovenija" se v Jugoslaviji sedaj lahko prekrsti v "Ljubljano z okolico."

Takšen je torej nepričakovani rezultat velike skoro petletne borbe za "osvoboditev malih narodov". — Razočaranje je veliko: vsa velika gesla bojujoče se antante so se izkazala kot goljufiva. Realno življenje je močnejše od izumljenih ideologij. Slovenci pa se znamo živeti v vse. Če sedaj beremo naše časnike in poslušamo govore po raznih shodih — povsod en sam refren: tolažimo se z Jugoslavijo, pri kateri je danes komaj en prst na eni izmed obeh rok slovenski!

Teh vrstic ne pišem za nobeno stranko. Moj namen ni kritikovati tega ali onega. Moj namen je pokazati na tisto napako, ki edina je — po mojem mnenju — kriva mnoge velike nesreče našega ljudstva tudi zadnjega popolnega poraza na Koroškem. Vidim, da naša javnost ne napake noče videti in priznati. Vidim, da se slovensko javno mnenje ne zaveda v polni ali vsaj zadostni meri položaja, v katerem se nahajamo. Jasno mi to dokazujejo argumenti, ki se sedaj vporabljajo v vsakdanjih strankarsko političnih borbah: to mi jasno dokazuje govorica ljudi na ulicah, na shodih in drugje.

Nočem pogrevati vseh dogodkov, ki so v zvezi s Koroško iz za državnega preobrata. Bistri Lahi so kmalu dali spoznati, da jim naša zguba Koroške utegne

prinesiti takozvani blejski kot. V Parizu so leta 1919 dali to razumeti: tudi mladi geograf prezidenta Wilsona. Bilo je tik pred podpisom mirovne pogodbe z Nemčijo. Slovenska delegacija je iskala tega in onega tedanjih "velmož", da jim razložijo da tudi onostran Karavank žive Slovenci, ki se hočejo združiti z ostalimi v Jugoslaviji. To dopovedovanje je bilo težavno, Slovenska mirovna delegacija — to smo videli takoj — je bila močno osamljena in brez zadostnih važnih zvez. Francozi niso imeli nobenega interesa na Slovencih. Angleži istotako ne. Konzul Schwegel je imel po znanstvu pri ameriški delegaciji. Ti so bili še najbolj pristopni. Oni nimajo namena so rekli delati krivico prebivalstvu v celovškem kotlu Samoodločba prebivalstva — to je bilo vendar Wilsonovo geslo med vojno. V Parizu je Wilsonova zastava še močno obledela, vendar so varovali dekorum, čeprav je že ves svet vedel kaj in kako je to rečeno. Wilsonovi geografi so bili pripravljeni že narisane meje vrh Karavank opustiti ako domače prebivalstvo želi mejo drugje. Plebiscit! Kaj pa pri morski Slovenci? Nemogoče je bilo kaj spremeniti proti volji Italije! Lahi pa so se zaprli, Francozi in Angleži so zmignili z rameni, čes, to vprašanje nas ne zanima, pomnite se z Lahi! Wilson je na naš apel živahno izjavil, da je tudi njegova srčna želja to vprašanje pravično razvzljati. To je pa bilo tudi vse.

Vse to je bilo po oni nesrečni slovenski ofenzivi na Koroško o kateri javnost še danes ne ve. Kdo jo je pravzaprav započel. Le to se natančno ve, da so tedanji poveljniki na koroških pozicijah poročali, da bo ofenziva sigurno uspešna in da slovenski fantje komaj čakajo povelja do smeje v Celovec. Zaman sem že tedaj svaril. Rezultat je znan vsem: slovenski fan-

tje so bežali, majorji pa so avanzirali za podpolkovnike, podpolkovniki za polkovnike... — Pozneje smo Celovec vendarle zasedli, to se pravi, Srbi so ga. Baš te dni so pri vojaškem sodišču v Ljubljani reševali zadnje kope kazenskih aktov iz tistih dni. Med obtoženci so bili večinoma Slovenci in Hrvatje, Srbijancev je le malo med njimi — je zatrjeval eden gospodov referentov.

Gospod Pašič je bil tiste dni nad Slovenci ozlovoljen. Tolažil jih je tudi z bodočo vojno, ki pride morda že čez 10 let.

Večer je bil oblačen, naslednje dni je močno deževalo. Dolgo sva čakala s Filipom Uratnikom na celovškem kolodvoru predno je nama vojaška straža dovolila prehod. Kljub jugoslovanski posadki je Celovec kazal pa znotraj in na ven nemški obraz. S Filipom Uratnikom sva se tiste dni neobvezno — samoočebni umevno — razgovarjala s članom avstrijske narodne skupščine o Koroški.

Malo je bilo kar je bil obljubil za slučaj mirnega sporazuma — Nemška Avstrija ga je želela. — Iz Celovca sva jo mahnila v cono A, vsak na svojo stran. V Ljubljani sva se zopet sešla — enega mnenja: slovenska narodna zavednost majhna, pritisk nemške kulture velik, napake naše nove uprave ogromne. Kmalu na to je bila na deželni vladi ena izmed mnogih "koroških sej". Navzoči so bili civilni in vojaški dostojanstveniki in znane politične osebnosti iz Koroške in Štajerske. Razgovor je šel o plebiscitu na Koroškem in njegovih izgledih. Nad zemljevidi so se sklanjali močje. Tedaj sem spregovoril o sporazumu z Nemško Avstrijo, ki je bil mogoč. Ona ponuja na Koroškem Dravo za mejo, pripravljena bi bila zidati železnico do Železne Kaplje in morda bi se dalo govoriti ob tej priliki tudi o Radgoni. Vsi po vrsti so me ostro zavrnili. Na Koroškem da poleg Celovca zahtevamo še vso severno, zapadno obal Vrbskega jezera in še to in ono občino. Zato pa ponekod malenkosti popustimo n. p. Pustričo. V Radgoni že sedimo, nikoli ne bomo šli od tod, dokler imamo Prekmurje. — Zastoj je Filip Uratnik izredno modro razlagal naš položaj. Vse odlične osebnosti, ki so bile tedaj stalno na Koroškem, so trdile da so stalno na Koroškem, so trdile, da so glasovi v con A že natančno prešteti. Od Slovencev, ki so za nas, se je odbil

precejšen odstotek — na račun omahlivcev v zadnjem trenutku — kljub temu pa ostane za nas najmanj 60—65% glasov sigurnih. — Z Uratnikom sva Vzhodni in Srednji Evropi mora morala umolkneti, zakaj besede poginoti od sedaj do prihodnje so bile zmagoslavne in ponudba žetve, ako Amerika ne bo poma — prve plahe besede ponudbe — gala. Ni druge alternative. Sko — vspricho takšnega razpoloženja zi mesce ti najbednejši med bed — smešna. Zakaj oni so "prema — nimni vsled vojne so bili pripuše — ganci" mi smo pa "zmagovalci!" ni k ameriškim prehranjevališčem

Nočem nobeni osebi ali stran — le ako so bili povsem izstradani, ki očitati karkoli. Nočem de — in dobivali so ameriško zdravni — magogije. Konstatiram le da — šk, pomoč, ako jim je smrt pre — našnji fakt: Radgono smo iz — gubili in vso Koroško smo izgu — bili.

Pri tem se živo spominjam one prve "koroške seje" v ne — kdanjem deželnem dvorcu, pred — no je dr. Žolger s tovariši od — potoval v Pariz. Kaj vse se ni — zahtevalo tam zlasti glede Ko — roške. Z daljnovidni smo iskali — kje je morda naseljen med — Nemci kakšen Slovenec! Dr. — Dragotin Lončar je tam ponovil — besede prezidenta Masaryka, od — katerega je baš prihajal. Nikdo — jih ni vzel resno. In kakor ved — no in povsod ob takšnih pril — ikah — je tudi tam zmagal radi — kalizem!

Ali nadaljna razočaranja niso — več mogoča? Zadovoljen bom, — če je moja bojazan prazna! Sto — jimo pred direktnimi pogajanj — iz Italijo. Ni Slovenca, ki bi imel — pogum iti tja. Zopet se izbo — jazni za lastno osebo popular — nost vse prepušča srbskim za — stopnikom in Trumbiću. Kaj ne — bodo morda hoteli Lahi zba — rantati še za Bohinj, Jesenice in — karavanski predor?

Radikalizem ob nepravem ča — su je škodljiv, pa bodi to v na — cionalnih ali socialističnih re — čeh. Mi Slovenci smo zelo majh — no pleme, ki nas moderni kapi — talistični imperijalizem najbolj — tlačja. To nas ne moti, da bi se — ob prilikah ne napenjali kakor — žaba, ki je hotela postati enaka — volu. — Vsakdo more obvlado — vati le toliko kolikor zmere z — lastnimi močmi. Nič ni bolj na — pačno, kakor se v eksistenčnih — bojih zanašati na tujo pomoč. Vse takšne nade so varljive in — se to navadno prav kmalu poka — že. Slovenci bi bili danes lahko — na Koroškem in v Radgoni, če — ne bi hazardirali i v politiki. Vse smo stavili na eno samo — kocko. In smo vse izgubili!

Povejte če smo se iz tega tudi — kaj naučili? Jaz dvomim! Naprej.

Poleg vašega imena je zazna — movano, do kdaj imate plačan — list. Kadar poteče naročnina — obnovite jo takoj, da vam ne — ustavimo lista.

POZIV AMERISKEMU NARODU.

Tri in pol milijonov otrok v Vzhodni in Srednji Evropi mora morala umolkneti, zakaj besede poginoti od sedaj do prihodnje so bile zmagoslavne in ponudba žetve, ako Amerika ne bo poma — prve plahe besede ponudbe — gala. Ni druge alternative. Sko — vspricho takšnega razpoloženja zi mesce ti najbednejši med bed — smešna. Zakaj oni so "prema — nimni vsled vojne so bili pripuše — ganci" mi smo pa "zmagovalci!" ni k ameriškim prehranjevališčem

Nočem nobeni osebi ali stran — le ako so bili povsem izstradani, ki očitati karkoli. Nočem de — in dobivali so ameriško zdravni — magogije. Konstatiram le da — šk, pomoč, ako jim je smrt pre — našnji fakt: Radgono smo iz — gubili in vso Koroško smo izgu — bili.

Ameriški dnevni obed po 5 centov je rešil tisočero življenj. Zima je pred durmi. Denar mnogih držav je brez vrednosti izven lastnih mej. Gospodarske razmere in pomanjkljive žetve bodo provzročile, da bo lakota s svojim strašnim vlačilom boleznih prav gotovo stalen obiskovatelj do prihodnje žetve. Kajpada bodo nedolžni otročki najhujše trpeli. Noben otrok ne more vzrasti do zdravega uma in telesa ob bednih mrvicah s katerimi se mora na milijone vzraslih zadovoljevati to zimo v Evropi. Naravno je, da pomoč more priti le od zunaj.

Amerika je rešila 6.000.000 evropskih otrok predlansko zimo. Normalno zboljšanje razmer je znižalo lani to potrebo na polovico, ali nenavadne razmere tekot minulih dvajsetih mesecev so imele za posledico, da se je beda med otroci le neznačajno zmanjšala. Odziv Amerike sedaj odločiti, dali naj se 3.500.000 teh otrok v najhujši bedi začne od januarja naprej odpuščati od čez 17.000 otrošč, bolnišnic, klinik in prehranjevališč, ki so vsa odvisna od ameriške pomoči. Je ni bilo tako strašne in splošne tragedije v zgodovini, kot bi bila ona, koje žrtve bi bila nedolžna mladina.

Podpisane organizacije, ki delujejo med vsemi narodnostmi in verskimi izpovedimi, mnogo izmed njih zaposlene tudi v drugih oblikah dobrodelstva, se enoglasno strinjajo s tem, da bodo teh nedolžnih otročičev mora imeti prvenstvo pred drugimi prekmorskimi pomožnimi akcijami, in to dokler se odvrne najhujša nevarnost. To vprašanje je vzvišeno nad politiko in versko razliko. Ni tu nikakega strahu, da se s tem privadi prebivalstvo živeti ob beraziji, kajti za \$23.000.000 za otroško hrano in za \$10.000.000 za bolniško oskrbo, katere svoje iščemo, se bo odpomoglo le zares kritičnim slučajem.

Zdravniške potreščine so predstavljač o seveda nepogojen dar, ne al za vsak ameriški dolar, ki se (Nadaljevanje na str. 4.)

Razkrinkani Habsburzani

SPISALA GROFICA LARISCH.

On pa mi ni odzdravil, ampak je ozlovoljen rekel: "Jako nepremišljeno od vas, da jezditte sami, baronesa. Čudim se takemu vašemu vedenju, ko bivate s cesarico skupaj."

"Prav lepa hvala," sem odgovorila, "sicer pa nikar ne pustite, da bi se vam konj prehladil." Vzpodboda sem konja in odjahala.

Povedala sem teti o tem srečanju z Nickyjem; ona pa se je samo nasmejala.

"Čemu pride ta nadležnež povsod za nami?" sem vprašala.

"Ali Marija... naposled je res hrček," se je glasil tetin odgovor. Te besede "er ist aber so nett," je rabila vedno, kadar je govorila o ljudeh, ki so ji bili všeč.

Po zajtrku smo se podali na grad grofa Kinskega v Slatinanu, kjer je bilo povabljenega zelo veliko elegantnega sveta, da sprejmejo cesarico. S precejšnjo ceremonijo so nas peljali v velik salon; takrat sem se zavedala visokega socialnega stališča, ki sem ga zavzemala kot nečakinja in ljubljanka avstrijske cesarice. Podali so nam čaja, ki ga pa Elizabeta nikdar in ob nobenem času ni pila. Videla sem tisti njen hladni pogled, ki ji je bil lasten, kadar je bila pri "izvrševanju svojega poklica", kakor je nazivala take se, stanke. Ko so se semtertja najine oči ujele, se je narhalo zaničljivo namrdnila; pogostitev s čajem je doživela skoraj fijasko, kajti cesarica še poskusila ni, da bi vzela gostom boječnost.

Sedela sem poleg Jurija Larischa in sem poznala, da nikdar v svojem življenju nisem nalezela na ta

ko dolgočasnega človeka. Ko sem se tako dolgočasila poleg tega molččega človeka, sem bila prav vesela, da sem mogla s teto Cissi oditi in si ogledati slovi- te hleve kneza Kinskega. Pohvalili sva kajpada ko- nje in pse ter se poslovili.

Ko sva se peljali domov, je cesarica pričela po- govor:

"Kaj pa misliš o Juriju Larischu?"

"Menim, da bi moral odstraniti tiste pege z obra- za," sem odvrnila, "pa kako nezadovoljen in nesrečen je videti!"

"Jurij je nečak starega grofa Larischa," je na- daljevala cesarica, "oče in mati sta mu je umrla. Mati mu je bila lepa Stirbey. Oče mu je umrl v blaznici. Jurija je vzgojil njegov stric Ivan Larisch, kjer so ubogega fanta menda vedno skrivali svetu. Ima dve sestri: Jetta, ki se je že poročila s svojim bratrancem Henrikom, pa Mici, ki še ni oddana. To je njihova rod- binska kronika."

Teta je prenehala, nato pa je rekla nekam res- nobno: "Draga moja, dan bo prišel, ko se boš mo- rala poročiti. Strašno bi bila ljubosumna na vsakega moža, ki bi prišel med naju, in ki bi mi onemogočil videti te, kadar bi hotela. Veš, prepričana pa sem, da se ta neškodljivi mali Larisch ne bi nikdar vmeša- val v ravnanje svoje žene; on bi bil ravno pravi ko- ristni soproj, s katerim bi te želela videti poročeno."

"Oj, teta Cissi — ne verujem, da bi mogla kdaj živeti s tako dolgočasnim možem, kakor je grof Jurij," sem vzklila.

"Kar se tega tiče," je odgovorila Elizabeta, "žen- ska našega sveta ne more rabiti drugačnega kot dolgo- časnega moža! Sljajnost naj pride od zunaj. Vendar si dobro premisli moj nasvet, otrok moj, in če bi la- hko sklenila ta zakon, se v prihodnji seziji lahko vse uredi."

Naslednji dan smo šli v Prago, ker je Elizabeta želela obiskati staro cesarico Marijo Ano na Hradči- nu. Ko smo se peljali skozi mesto, mi je cesarica na-

ročila, da naj se prav diskretno vedem, ker se bom sešla s plemenitim gospodim reda sv. Terezije, ki so živele v samotni na Hradčinu.

Namen tega reda je, preskrbeti gospem odlične- ga rodu domovanje. V palači dobe vrsto sob, iz ce- sarskih kuhinj hrano, konje in kočije pa iz cesarskih hlevov.

Predsednica jim je vedno nadvojvodinja, ki ima kot opatinja izredno prerogativo, da krona češke kraljice; in kadar postavi kardinal nadškof praški krono sv. Venceslava avstrijskemu cesarju na glavo, ko za- sede češki prestol, položi tudi opatinja tega reda kro- no češke kraljice njegovi soprogi na glavo. To je edini primer, da rimskokatoliška cerkev pripuša žen- sko k škofovskim funkcijam in to je predprava, ki jo ima ta red že mnogo stoletij.

Ko sve izstopili iz kočije, mi je Elizabeta pošep- nila, da naj grem naprej, in ko sem stopila v dolgo vežo, sem se znašla sredi poklanjajočih se starih gos- pa, kojih ena je pohitela k meni in mi poljubila ro- ko. Cesarica se je neizrečeno smejala, a plemenite gospe niso razumele šale in so me obsipale s tako so- vražnimi pogledi, da sem bila vesela, da sva bili zopet v svojih prostorih.

Teta Cissi je takoj posetila cesarico Marijo Ano in jaz sem večerjala amcata v veliki, temni sobani. Ravno kar sem končala večerjo, ko je vstopila Eliza- beta in neka zelo suha, stara gospa. Teta mi je po- mignila, da bi pristopila k njima in tuji gospe, cesar- ici Mariji Ani poljubila roko. Rekla mi je nekoliko leplj ljubeznostijo. Nato mi je želela Elizabeta la- hko noč ter pošepetala: "Naj se ti ne sanja o starih damah, to pomeni nesrečo."

Ni se mi sicer sanjalo o starih damah, pač pa je prišel drugo jutro telegram iz Pardubice z žalostno vestjo, da je nastal prvi mraz. To je pomenilo konec vsem sanjam o lovih. Vrnili smo se toraj v Pešto, kjer smo se razstali z gospodi, nakar nas je poseben vlak odpeljal nazaj v Goedelloe.

Božič sem proslavila skupno s cesarico in sem se izborni zabavala. Slavnost je sledila slavnosti, po vsod slavnostno razpoloženje. Tri velika božična dre- vesja so bila preobložena z darovi. Rudolf in jaz sva si razdelila mizo polno sladkarij. Vem, kako sem se jezila, ko je obgrizoval moje sladkarije ter jih zopet vlagal nazaj v svilene škatlice.

Cesar mi je podaril jako lep črn križ z dijamanti, razkošna ogrinjala in pahljace. Teta Cissi mi je na- klonila prekrasno obleko, gotovo iz ateljeja najbolj- šega dunajskega krojača, in vrhu vsega sem še dobila velik album fotografij. Bile so to slike udeležnikov naši hlovov.

Po božiču sem se peljala domov. Vzgojiteljica in očetov pobočnik sta prišla po mene. Prekinili smo potovanje na Dunaju in prenočili na cesarskem dvo- ru.

Mnogo vode je preteklo, kar nisem bila v svoji domovini. V svesti sem si bila velikega preobrata, ki se je zgodil v moji duši. Vedela sem, da mi že ni več možno biti mladostna, odkritosrčna Marija pl. Wallersee. Cesarica je v vsem vplivala na mene. Ču- tila sem, da mi njen vpliv ni v prospeh, in vendar se nisem mogla rešiti njenega očarujočega vpliva.

Začetkom leta sem šla prvič na ples. Belo čip- kasto obleko z rožnatimi guirlandami mi je podarila cesarica. Pogled na njeno pismo mi je dal mnogo razmišljati. Zbudilo je moje pozornost, da Elizabeta v njem s tako očitnostjo namiguje, naj si pot k njej sama izvožujem. Spomnila sem se njenih besed, ko mo se vračali od kneza Kinskega. Samo en izhod je bil: vzeti grofa Larischa. Ako sem enkrat poročena, ne more nihče več z menoj razpolagati. Mogla bi o- biskovati teto, kadarkoli bi se mi obljudilo, in moje življenske izkušnje so mi pravile, da bi mogla bolj rasti v vplivu in ugledu kot grofica Larischeva, ka- kor pa kot uboga neomožena nečakinja.

(Dalje prih.)

Nebesa na zemlji.

Redkokdaj se zgodi, da je človek prijetno iznenaden nad kako slovensko diletantsko prireditvijo in da jo uživa brez vsakega rezerviranja kot bi na primer gledal čisto tujo prireditev. Navadno moramo popuščati in iz nekega blagohotnega ozira na domaćo stvar pohvaliti to ali ono, kar bi drugače ne pohvalili. Zato pa nam je v iskreno zadoščenju napraviti izjemo v slučaju sinočnje vpriporitve "Nebes na zemlji" od strani dramatičnega društva "Lilija" v Slovenskem Domu v Collinwoodu.

Igra sama na sebi je zelo zanimiva in zabavna in vpriporjena kot je bila sinoči je imela na občinstvo tak učinek, da se je moglo vzdržati smeha samo tekoma pavz med dejanji. Na vsak način moramo društvu "Lilija" čestitati na tem velikem napredku, ki ga je pokazalo izza lanske sezone.

V podrobnosti se skoraj na izplača iti, ker je bilo vse obje zelo dobro, toda omeniti moramo prav posebno Jan Janežiča, ki je imenitno pogodil vlogo posestnika Podrčaja. Njegovo igranje je bilo čisto neprilicane in tako naravno, da bi bilo kaj boljšega teško misliti. Isto se lahko reče tudi o Jospip Glinšku, ki je imel vlogo dr. Pavla Vesela in pa o Mariji Debevc, ki je imela vlogo njegove žene Otilije. Lah je izvrstno pogodil očeta; že nekaj čestovskega na sebi. Samo nekoliko preveč živahnega kretanja je bil tupasem, drugače pa je bilo njegovo igranje neprilicno in je jako ugajalo. Staro teto Klaro je dobro pogodila gđ. A. polonija Saso, in vlogi graščaka Wipritza (Alojz Rožanc) in njegove hčere Erne (gđ. Pepca Saso) sta bili istotako dobro izvršeni. Ivanka Trček, ki je predstavljala Floro Floretti, pa je ne samo pokazala, da zna igrati, tem-

več da ima tudi jako prijeten sopran. Na kratko povedano: vsi igralci so se potrudili, da pokažejo svoje zmožnosti občinstvu, ki jim je za njih trud gotovo hvaležno.

K dobremu vtisu prireditve je pomagala tudi jako okusna scenarija in kostumi. Upamo, da bo "Lilija" nadaljevala s svojim delom v tej smeri in imela bo vedno dovolj občinstva, ki bo znalo ceniti trud njenih igralcev in igral.

—Clane dram. dr. Ivan Cankar se opozarja da se nočjo vrši redna mesečna seja v S. N. Domu, na kateri naj nikogar ne manjka.

—Vremenski urad poroča, da bo danes proti večeru zadel Cleveland procej močan vihar, ki bo prišel od jezera sem.

—V soboto ponoči so roparji presenetili igralce za denar, ki so bili zbrani v neki sobi drugega nadstropja na 5008 Woodland ave. Gamblerjev je bilo pet, roparjev pa sedem. Postavili so svoje žrtve ob steno, jim izčistili žepce ter pobrali vse, kar se je nahajalo na mizi ter jo odkurili. Odnesli so s seboj \$6000 v gotovini in več zlatnine. Policija je kasneje zalotila tri moške, ki so osumljeni, da so se vdeležili napada.

ENA O SVETEM PETRU.

Tisti dan pred vsemi svetimi je zmanjkalo Kristusu in svetemu Petru denarja, tako da sta bila oba skupaj v zadregi za živčje. Kristusu je bilo tako nekam videti, da ni nič kaj na volji za čudeže, zato je svetega Petra mučila skrb, kako se bosta preživela. Nazadnje jo je na le izvil in je svetoval:

„Danes dajejo dobri ljudje krčije vbojajne. — pojdiva še midva brati!“

Kristus je bil zadovoljen s predlogom. Ko sta prišla v prvo hišo in sta prejela vsak svoj krči, se je Peter zahvalil:

Da ne bi ostale besede samo voščilo, je Kristus položil svoj krček nazaj na mizo in je odšel

za Petrom. Zunaj sta si razdelila dar in zavžila vsak svoj del, a bilo je komaj toliko, da jima je nadražilo tek. Zato je Peter svetoval, da bi šla še po drugih hišah dokler se ne bi dobrega nasitila.

Ko sta prišla v naslednjo hišo, je kmetica stisnila Petru dva krčija, Kristusu pa samo enega. Peter je naglo smuknil enega v suknjo pod pazduho in je dejal:

„Bog vam povni v prav obili meri!“

Kristus je spet položil svoj krči nazaj na mizo, zunaj pa sta delila tistega, ki ga je Peter nosil v roki. Ko sta pojedla vsak svojo polovico, je dejal Kristus:

„Zdaj pa le zahvaliva nebeskega očeta, ki tako lepo skrbi za naju, in ga prosiva povračila za najine dobrotnike.“

Po teh besedah je dvignil obe roki proti nebu in Peter je moral storiti isto. Tedaj pa je smuknil skriti krček izpod pazduhe in Kristus je zaklical Petru:

„Vidiš, kako hitro pride povračilo iz nebes. I e poberi in ga brž zanesi dobrosrčni kmatici na okno, da ne ostane tvoje voščilo samo prazna beseda!“

Peter se je sklonil in naredil po povelju, a pod pazduho ni spraviljal odslej nobene reči več.

Mnogo ponosa je že ustvaril list Enakopravnost v Ameriki bivačim rojakom. Ali si pa rojaki tega prizadevate spoznavati. Pokažite to v tem, da ste tudi vi ne le samo čitatelj lista, temveč tudi lastnik. Kupite delnice in postanite njegov lastnik.

(Nadaljevanje iz 2. strani)

vporablja za prehrano otrok, vlade in občine, katerim se pomaga, dodajajo po dva dolarja v obliki prevoznin, najemnin, dela, uradniške pomoči, denarnih prispevkov in takih hranil, ki se jih more dobivati v dotičnem kraju.

Amerika se je dosedaj vedno izkazala v veliko-dušnosti. — Nikdar ni še došel do nje tak obupen klic. In nikar ne pozabimo, da je v našem lastnem interesu, da se vzpostavi red med narodi na svetu in da si z dobro voljo pridobimo simpatije onih narodov, s katerimi moramo živeti v hodoče v tesni vzajemnosti. Pri spevki naj se izročijo lokalnim odborom, ki se sedaj ustvarjajo po vsej deželi, ali naj se pošljejo na Franklin K. Lane, Treas. Guaranty Trust Co., New York City. EUROPEAN RELIEF COUNCIL. — Herbert Hoover, Chairman; Franklin K. Lane Treasurer.

Comprising: American Relief Administration, by Edgar Richard, Director.

American Red Cross, by Livingston Fairand, Chairman.

American Friends' Service Committee (Quakers) by Rufus M. Jones Chairman.

Jewish Joint Distribution Committee, by Felix Warburg.

Federal Council of Churches of Chr. in America, by A. J. Brown.

Knights of Columbus, by James A. Flaherty, Supreme Knight.

Y. M. C. A. by C. V. Hibbard, International Committee.

Y. W. C. A., by Miss Sarah S. National Board.

MCKENNA pravi:

KUPITE!

Moderna hiša s 7 sobami, kopalščem, in elektriko na E. 70. Str. blizu Superior, \$5800.

Hiša za dve družini, 10 sob, 2 kopalšča, elektrika, škrljčeva streha; Norwood, blizu Superior \$9200.00, resnično vredna \$10.500.00

Mc Kenna Bros.

1365 E. 55 Str.

Odprto imamo tudi ob večerih.

Pohištvo in druga domača oprava, katero ne rabite in vam je v napotjo, je vredna denarja. Malj oglaš, za par centov v našem listu vas bo zadovoljil s tem, da boste hitro prodali.

Bratski dar. — Jugoslovenska Matica je prejela od gospoda generalnega konzula čehoslovenske republike sledeče pismo: "Cast mi je naznaniti, da so bili pri slavnostnem koncertu na dan 28. oktobra 1920. v narodni operi na proslavo osvobodjenja čehoslovenskega naroda vse vstopnice razprodane, razen nekaj vstopnic na galeriji, katere zaradi kontrole prilagam Na podlagi priloženega računa so iznesle vstopnice, sporedi in doplačila skupno K11.175 kron, katero vsot izročam u Voše rake, kajti ves dohodek je v Vaše dobro. Vse izdatke, ki so bili v zvezi s koncertom, sem poravnal iz svojega, kajti moj namen je bil, iz svojega, kajti moj namen je bil, da bi bil naš čehoslovenski praznik Vaši Jugoslovenski Matici v kar v največjo korist, na dokaz, da bratska ljubezen čehoslovenskega naroda do naroda Jugoslovenov ni le idealna, marveč, da sloni tudi na materialni podlagi. Zelim torej Jugoslovenski Matici, da bi denarno moč podpirala po vseh svojih silah vsa slovenska društva tako, da se bo mogla popolnoma posvetiti ureditvi svojih plemenitih ciljev. Izvolite sprejeti izraz mojega globokega spoštovanja, s katerim beležim Generalni konzul dr. Beneš I. r.

Kago so Nemci na Koroškem goljufali! Da sa goljufali koroški Nemci pri plebiscitu na debelo, ve danes že ves svet, a da so goljufali dvojno, to prihaja sedaj počasi na dan. Tisočake, ki so jih plačevali za glasove, so delili v soboto, torej šele dan pred plebiscitom. In vedeli so, zakaj so tako delali. V nedeljo je volilec glasoval in ni imel čaša, da bi šel v Celovec ali Beljak menjat prislužene tisočake. Na to veselo pot je odšel v ponedeljek. A vračal se je dolgega obraza. V Celovcu in Beljaku niso hoteli namreč menjati, niti sprejemati denarja, ker je bil ves denar—ponarejen! Za Nemce je bilo torej podkupovanje jako poceni. Ni nobenega vzorka za pomilovanje tistih, ki so se prodali za ponarejen denar, bati se je samo, da bodo oškodovani s tem tudi pravi Slovenci, zato jim je priporočati skrajno previdnost nasproti temu denarju.

MALI OGLASI

MI PRODAJAMO FARME.

Delavci se dobro zavedajo v slabih časih, da je farma edin prostor, kjer je človek brez vsakih skrbi glede bodočnosti.

50% produktov prodanih dandanes na ameriškem trgu prihaja iz farm. Kmetje so večjega pomena za Ameriko, kot jeklarski delavci, premogarji in težaki, kajti jesti mora vsakdo.

Kupite si farmo in postanite neodvisni, skrbeti vam ne bo treba več ali boste delali prihodnji teden ali vas bodo odslovili. Naš delavec je imel najboljši čas tekom sedanjih vojn. Opomogel si je. Toda ali bo tako odslej? Mislamo, da ne. Zato bo vsak pameten delavec kupil farmo, kakoršno že premore.

Oglasite se ali pišite še danes.

THE ABBEY LAND CO.

1342 E. 55th St. vokal St. Clair Ave. CLEVELAND, O.

IŠČEM SLUŽBO.

Slovensko dekle došlo iz starega kraja želi dobiti službo pri družini ali v neki restavraciji. Kdor rabi služkinjo, naj se zglaši na 6023 Bonna Ave.

293

IŠČEM GARAŽ,

ki bi mi služil za majhno strojno delavnico (machine shop). Ko zgotovim, dobi lastnik primerno nagrado. Pišite na naslov I. O. 5211 Luther Ave., City.

293

AVTOMOBIL ZA 5 OSEB

vreden \$700.00 se proda za \$185.00. Lepa prilika za hitrega kupca. Vrašajte na 6525 St. Clair Ave.

POHIŠTVO NAPRODAJ

Pohištvo za 3 sobe in kuhinjska oprava, še skoro novo in pripravnost za novoporočence, se proda radi odhoda iz mesta. — Zglasite se je do sobote v uradu Enakopravnosti.

1x1

FARME NAPRODAJ!

Vsem rojakom naznanjam, da imam naprodaj vsakovrstne farme.

Sedaj, ko primanjkuje dela po tovarnah je najpametnejši korak, da si kupite kmetijo in postanete sami svoj gospodar.

Pišite ali se osebno zglasite pri MIKE UDOVICH, R. D. 5, Box 46, Panesville, Ohio.

NAZNANILO!

Opozorjam delničar Slovenskega Doma v Collinwood, O., da se brezijene vdeležijo letne delniške seje, katere se vrši tretjo nedeljo v mesecu, 19. decembra 1920. — Ker je ta seja velikega pomena, se prosi delničarje, da se gotovo vdeležijo. Seja se prične točno ob 5 uri zvečer. Ravno tako naj vsa društva, ki so v akciji za S. dom gotovo pošljejo svoje zastopnike. Na dnevnem redu se nahaja mnogo važnih točk posebno pa volitev direktorja za leto 1921. Torej potrudite se da pridete vsaj enkrat v letu na sejo in ukrenete, kar je potrebno.

VINKO BLASKO, tajnik.

Tel. Central 2373 R.

Gramofonske Plošče

zahtevajte novi cenik

Velika zaloga ur in zlatnine.

Wm. Sitter

5805 ST. CLAIR AVENUE

Cleveland, O.

BODITE PAMETNI in kupite AR—BU MAZILLO

za rane, izpahke, lišaje, onekline in kožne bolezni. To dobite v vsaki lekarni in denar nazaj, ako niste zadovoljni.

Naprodaj tudi pri Bailey's Co. THE AR—BU LABORATORIES CO. 14017 Darlev Ave., Cleveland, Ohio.

STANOVANJE

obstoječe iz 4 sob z elektriko in kopalščem se odda mali družini. Vprašajte na 14508 Thames Ave.

293

ODDAJO SE 2 čedni sobi za 2 ali 3 fante s hrano ali brez.

Zglasite se na 780 London Rd. Prvo nadstropje. A. Mrmolja.

299

RAD BI DOBIL

žensko za gospodinjjo pri mali družini, bodisi udovo ali dekle. Sprejme se tudi priletno žensko, ki ne more več delati v tovarni. Plača po dogovoru. Katero vesel naj se zglaši na 1142 E. 66. Str.

295

DR. J. V. ZUPNIK

ZOBODZRAVNIK

6131 St. Clair Ave.

Uhod iz 62. vzhodne ceste.

Opravlja zobozdravniški delo v tej okolici že 7 let.

293

Joseph Zajec

15605 Waterloo Rd. Prodajalec hiš in stavbišč in zastopnik najbolj zasneljivih družb, katere zavarujejo,

PROTI OGNJU

Telefon — Wood 228—R

293

Tiskovna Družba

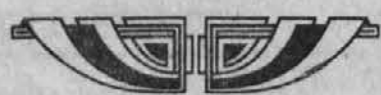
THE

American-Jugoslav Ptg. & Pub.

Company.

6418 ST. CLAIR AVE.

CLEVELAND, OHIO.

Tiskarna

Tiskovine

Dnevnik

Tudi Vi

Je edino slovensko unijsko podjetje, katerega lastuje zavedno delavstvo.

Napravljene v naši tiskarni, so lične in cene jako primerne.

Družba izdaja dnevnik Enakopravnost. List prinaša najnovejše novice in druge koristne razprave v prid delavstva. Če še niste naročnik lista, naročite se nanj.

Lahko postanete delničar podjetja. Za podrobnosti se obrnite na direktorij ali pa v uradu družbe.

THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.

TEL. PRINCETON 551

6418 ST. CLAIR AVENUE.

Put 25¢, 50¢, \$1, \$2, \$5, \$10 or \$20 in Our CHRISTMAS CLUB each week for 50 weeks and see what you will have next Christmas

Sledeče lestvice vam kažejo kako deluje naš klub enakih svot in množilni klub.

NAČRT MNOŽILNEGA KLUBA: Vložite prvi teden 1c, 2c, 5c, ali 10c. Pomnožite prvi vložek za 1c, 2, 5 ali 10 cnetov vsak teden. V 50 tednih vam izplača

1c klub\$12.75 5c klub\$63.75 2c klub\$25.50 10c klub\$127.50

KLUBOV NAČRT ENAKIH SVOT

Vložite eno in isto svoto vsaki teden in v 50 tednih vam izplača.

25c klub\$12.50 \$2.00 klub\$100.00 50c klub\$25.00 \$5.00 klub\$250.00 \$1.00 klub\$50.00 \$10.00 klub\$500.00 \$20.00 klub plača \$1,000.00.

Pridružite se enemu izmed gori omenjenih klubov; prihodnji božič boste imeli precej denarja in zdelo se vam bo, kot bi ga našli. Zahvalili se nam boste, ko smo vam dali PRILOŽNOST in METODO potom katere se nalaga denar REGULARNO in vam pomaga kviško.

Vpišite vsakega člana vaše družine v klub in postali bodo varčevalci — ne potratneži. PRIDRUŽITE SE DANES!

The NORTH AMERICAN BANKING & SAVINGS CO. ST. CLAIR & E. 62. CESTA.